

Наведено дані про породний склад коней і про перспективи розвитку конярства в Луганській області.

Given data about races of horses and about prospects of the development of horse-breeding in Ukraine

УДК 636.1:636. 082

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЛЕМІННОГО КОНЯРСТВА НА ВІННИЧЧИНІ

В. Д. Судай

Вінницький державний аграрний університет

У Вінницькій області є 47 тис. голів коней, в тому числі 24,7 тис. в приватній власності. Спостерігається тенденція до збільшення поголів'я у фермерських та індивідуальних господарствах. В області діє 1 кінний завод і 9 племінних конеферм, на яких зосереджено 586 голів племінних коней. Показано напрями поліпшення племінних та робочих якостей коней, що розводяться в області.

племінне конярство, кінний завод, конеферма, орловський рисак, російський рисак, новоолександрівський ваговоз

У Вінницькій області з давніх давен розводили коней для використання їх на сільськогосподарських роботах та для верхової їзди. У зв'язку з серйозними змінами в економічному та соціальному житті змінилось також і відношення до конярства. За останні десятиліття суттєво зменшилось поголів'я коней. Так в усіх категоріях господарств у Вінницькій області в 1961 році було 119,8 тис. голів коней, нині їх лише 47 тис. (таблиця).

Зміна чисельності коней у Вінницькій області, тис. голів

Роки	Чисельність коней		
	всього	у колективних і державних господарствах	у приватній власності
1961	119,8	118,7	1,1
1971	90,2	89,7	0,5
1980	77,4	76,9	0,5
1990	54,8	53,8	1,0
1995	52,6	42,2	10,4
2002	47	22,3	24,7

Зменшення чисельності коней пояснюється зменшенням чисельності всіх сільськогосподарських тварин, адже значна частина коней використовувалась для обслуговування ферм великої рогатої худоби, свиноферм і інших робіт, пов'язаних з виробництвом і транспортуванням кормів. Зменшилось також використання коней на інших роботах. Викликає занепокоєння низький вихід молодняку, який за останні роки не перевищує 30 – 35 лошат на 100 кобил на початок року.

Такий стан у розвитку конярства у Вінницькій області змушує шукати шляхи збільшення поголів'я та поліпшення якості коней.

В області діє 1 кінний завод та 9 племінних конеферм, на яких зосереджено 586 голів племінних коней, в т. ч. орловської породи – 283 голови, російської рисистої породи – 133, новоолександрівської – 80, української верхової породи – 90 голів.

Планом розвитку тваринництва до 2010 року в області передбачається мати 60 тис. голів коней, з них у колективних сільськогосподарських підприємствах 41,3 тис. голів. Цього можна досягти тільки за рахунок чіткого ведення племінної роботи та розширеного відтворення поголів'я.

У зв'язку з тим, що аграрний сектор в економіці області є ведучим, постає завдання відновити всі види тваринництва, що вимагатиме і збільшення поголів'я коней.

Програмою розвитку конярства передбачено не тільки збільшити поголів'я, але й поліпшити його якість. Для поліпшення робочокористувального поголів'я передбачається застосування плідників новоолександрівської породи. В області розпочато роботу з цією породою в господарствах Шаргородського району в сільгосппідприємствах ім. Котовського с.Руданське і с.Дерев'янки. Там працює прекрасний плідник Листопад, який дав непоганих потомків при розведенні в чистоті. Наступне використання його синів показало, що схрещування новоолександрівських жеребців з місцевими кобилами рисистого типу дозволяє поліпшити робочі якості коней, підвищити їх живу масу та поліпшити екстер'єр робочих коней. Кон'юнктура змінює акценти у відношенні до вибору порід і їх розведення. Зрозуміло, що в аграрній області буде переважати робочокористувальне конярство і тому тут є всі перспективи до розширення поголів'я новоолександрівської породи і одержання помісного поголів'я.

Поряд з цим, за умови відновлення спортивних традицій, з ростом попиту коней для верхової їзди племінні конеферми здатні задовільнити потребу в якісному поголів'ї української верхової та російської рисистої порід.

У Вінницькій області створено новий кінний завод “Вінниччина”, що розташований у с.Човновиця Оратівського району. Ініціатором створення заводу є голова корпорації “Конярство України” Горошко І. П. Робота розпочата в 1993 році. Тепер тут зосереджено 90 голів коней цієї породи. У заводі успішно працює елітний жеребець 79 Хорезм, що вийшов із Дніпропетровського кінного заводу. Це цінний плідник висотою в холці 164 см, обхватом грудей 187 см, обхватом п'ястка 20,5 см. Він має великі досягнення в своїй біговій кар'єрі. У 1979 році в дворічному віці з 8 виступів займав тільки перші місця. У 1981 році виграв приз ім. м.Москви. Його жвавість на 2400 м становила 2 хв. 47,5 с, на 1600 м – 1 хв.56 с.

У кінному заводі “Вінниччина” цим плідником, враховуючи його вік, щороку покривається 10–11 кобил. Мета його використання – інбридинг на жеребця 2 Безпечного. У кінному заводі допускається інбридинг III–III, IV–III, V–III. Хорезм використовувався на матках, батьки яких віднесені до ліній Фактума, Турбільона, Гугенота, Піфагороса.

На кінному заводі працюють також жеребець Авіатор (3440 Аврал - 581 Аврора), який відноситься до лінії Рабле, жеребець Торранс (3689 Супер Момент - 6792 Ахтуба) – чистокровної верхової породи лінії Пласі, жеребець Тропик (29 Памір - 276 Тропа) тракененської породи, лінії Піфагораса.

Згідно з планом підбору, що розроблений спеціалістами корпорації “Конярство України”, за Авіатором закріплюють 14-15 кобил віком 6-8 років, які мають суху голову, за жеребцем Торрансом закріплюють кобил крупних з висотою в холці 165-168 см. Мета підбору – одержання стипльчезних коней.

У 2000 році жеребцем Тростником покрито 21 кобилу. Цей підбір був різновіковим. За Тростником закріплювали як молодих кобил, які вперше йшли в парування, так і 6-8-річних і навіть 12-річних маток. Жеребці Тростник і Хорезм, мають досить поважний вік і їх племінне використання закінчується. Мета використання – одержання потомства високого зросту правильного екстер'єру, з продуктивними рухами на різних алюрах.

Маточне поголів'я конезаводу досить цінне. У родоводах більшості з них стрічається 2 Безпечний, 53 Ізгон , 70 Розбор та інші відомі в породі плідники.

Найважчим елементом технології у роботі кінного заводу є випробування молодняку та реалізація племінних тварин, адже витрати на утримання та вирощування ще досить значні.

У 10 племінних кінних фермах області розводять українську верхову та російську рисисту породи коней. В основному, методом племінної роботи тут є чистопородне розведення.

Краща племінна конеферма працює в підприємстві “Рідний Край”, що розташоване в Ямпільському районі. Тут коней утримують у типовій конюшні, яка обладнана денниками. У технології вирощування застосовують індивідуальний тренінг рисаків. Всього пробонітовано 18 голів коней. Використовують тут жеребця Аврала – 2 хв. 5,4 с (Реприз – Азалія) з промірами 166 - 168 - 187 - 21. його кращий результат на біговій доріжці 1600 м У його родоводі є предки з високими показниками жвавості: батько Реприз – 1 хв.58 с, батько батька Наубл Вікторі – 1 хв.55,3 с, батько матері Грейт Лулвотер показав жвавість 2 хв. 6 с, мати батька батька Еміліє Прайд – 1 хв. 58 с, батько батька Вікторі Сонг – 1 хв. 57,6 с.

Аврал має суху пропорційну голову, середню за довжиною з високим виходом шию, високу холку, довгий поперек, широкий круп, глибокі і широкі груди, міцні, правильно поставлені ноги з гарно відбитими сухожилками. Використовують Аврала для парування більшості кобил, уникаючи тісного інбридингу. Мета підбору – одержання лошат високого класу жвавості.

Крім Аврала використовується жеребець Побег (Блік–Прага). Він народився на племконефермі господарства “Рідний Край”. Проміри Побєга – 158 - 165 - 181 - 20. Він має пропорційну будову тіла, суху голову, середню за довжиною з високим виходом шию, широкі і глибокі груди, правильно поставлені ноги.

Досить цінне в “Рідному Краї” і поголів'я маток. Кобили Урмія, Рябіна, Гагара, Камфора, Ітанка мають елітних предків.

Якісне поголів'я коней розміщене і в товаристві з обмеженою відповідальністю “Обрій” с.Озаринці Могилів – Подільського району. Тут розводять російську рисисту та новоолександрівську породи. Для цього використовують елітних

жеребців російської рисистої породи Снігиря та Перевоза, які мають високу племінну цінність.

Снігир має гармонійну будову тіла, його проміри – 165 - 165 - 184 - 20. У нього пропорційна з вигнутим профілем голова, широко поставлені ганаші, довга пряма спина, широкий круп, кінцівки правильно поставлені, добре розвинуті суглоби, різко окреслені сухожилля. Високі оцінки мають і кобили, 6 із них оцінені на іподромах, інші віднесені до класу еліта, а 7 голів – до 1 класу. Підбір в цьому господарстві здійснюється з метою поліпшення жвавості нащадків та збереження краси екстер'єру, що характеризує цю породу.

У господарстві працюють і з новоолександрівською ваговозною породою. Основна – мета розповсюдження цієї породи для поліпшення робочих якостей коней.

Подібні характеристики мають і інші племінні господарства. Серед них “Погребищенське”, “Золота Нива”, “Надія”, ім. Грушевського і інші.

У 1997 році створення племінна конєферма орловської породи коней, де утримують 5 плідників та 10 кобил. Жеребці віднесені до класу еліта. Кращими з них є елітний жеребець Розрядник 2.10, 5 с (Легідний – Красота) 1994 року народження, Клад 2.17 (Луг – Корона) 1995 року і Секрет 2.17 (Красавчик – Серена) 1993 року народження.

Кобили мають жвавість 2.26...2,38 с. Тільки кобили Злагода і Прага мають рекорди жвавіше 2.08.

Аналіз якості поголів'я коней в племзаводах та племінних конєфермах дозволяє зробити висновок про те, що у Вінницькій області є достатньо племінного поголів'я коней для успішного поширення орловської, російської рисистих та української верхової порід. Дещо замало тварин новоолександрівської породи, особливо плідників, які повинні бути в кожному товарному господарстві області. Розпорошення поголів'я орловської породи, яка має в області невисоку якість, вказує також на необхідність посилення уваги до цієї породи як поліпшувача місцевих коней.

Висновок У Вінницькій області створена база племінного поголів'я коней з метою їх поширення в колективних, фермерських і індивідуальних господарствах. Для здійснення цього завдання необхідною умовою є економічне зміцнення аграрного сектора економіки.

В Винницкой области насчитывается 47 тыс. голов лошадей, в том числе 24,7 тыс. в частной собственности. Наблюдается тенденция увеличения поголовья в фермерских и индивидуальных хозяйствах. В области работает 1 конный завод и 9 племенных коневых ферм, на которых сосредоточено 586 голов племенных лошадей. Показаны направления улучшения племенных и рабочих качеств лошадей, разводимых в области.

In Vinnytsia region there are 47.000 horses, including 24,7 000 privately owned. The tendency to increasing the number of live-stock at the farms and private farms is observed. 1 stud-farm, 9 pedigree horse-farms with 586 pedigree horses are established in Vinnytsia region. The tendency of improving pedigree and draught qualities of horses bred in Vinnytsia region have been shown.